„ASOCIAȚIUNEA" CENTRALA SIBIIU

Anul al 55-lea
16 Pagini

EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. ⅄. T. No. 120.288/932

Nr. 182 bis Vineri 8 Iulie 1938
16 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifu poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Pentru muncitori

Tendința de a spori forța fizică și morală a cetățenilor aparținând în deosebi claselor muncitorești ,se afirmă cu deosebire azi în preocupările cârmuitorilor de state, în scopul de-a îndulci astfel diferențierile sociale și de a obține o mai întărită adeziune a masselor la efortul colectiv.

Primele sforțări au fost închinate lichidării șomajului, prin împărtășirea la dreptul de muncă și câștig a tuturor brațelor valide.

Din prima zi a instaurării fascismului, Italia a fost transformată într'un vast șantier de muncă constructivă în toate direcțiunile.

In mai puțin de patru ani, Germania a putut absorbi opt milioane de brațe încrucișate, care însemnau opt milioane de desmoșteniți și tot atâtea elemente de apăsare și neliniște pentru ordinea internă.

Ceeace s'a realizat apoi în direcția îmbunătățirilor sociale în atâtea state dela război încoace, face mai mult de cât toate agitațiile revoluționare ale partidelor marxiste.

La loc de cinste a fost pusă grija de a-și asigura locuințe ieftine și sănătoase pentru muncitori. Pe lângă fiecare centru industrial s'au creiat parcuri de locuințe muncitorești și alături de ele alte parcuri cu mici loturi în întindere de numai câțiva metri patrați fiecare, unde muncitorul își are brazda lui de salată, de ridichi, flori și pomi fructiferi, din mijlocul cărora răsare o cabană mică făcută din lemn, unde muncitorul și familia lui găsesc adăpost și recreație în orele libere și mai ales în zilele de sărbătoare. Odată cu sentimentul proprietății, s'a desvoltat astfel în muncitor ideea de stabilitate și de legătură cu pământul și cu destinele patriei lui. In rândurile unei astfel de muncitorimi, comunismul sau alte doctrine de destrămare sufletească și socială, nu mai pot găsi teren de infiltrare ,ceeace este cel mai mare câștig pentru sănătatea morală a națiunii respective.

Dar sforțările cârmuiorilor au mers și mai departe, căutând să întovărășească exigențele muncii și ale îndatoririlor profesionale cu cultivarea și desfătarea spiritului în massele muncitorimei.

De aci realizările impresionante la care s'a ajuns prin faimoasa instituție *Dopolavoro,* în Italia, susținută acum de vasta și multilaterala activitate desfășurată de asociațiile grupate în jurul devizei „lavoro e gioia', care au avut zilele trecute congresul lor la Roma.

In acelaș ritm s'a desvoltat și mișcarea pentru întrebuințarea timpului liber al muncitorimii germane, pornită sub deviza specific teutonă *„Kraft durch Freude"* (tărie prin muncă).

Am greși însă, dacă am crede că asemenea preocupări își găsesc azi aplicarea numai în țările cu regim autoritar. In Anglia se lucrează de mult și cu spor în această direcție, fiind țara în care s'au construit după război cele mai multe locuințe pentru muncitori, cum și terenuri de sport, piscine, teatre, etc.

Președintele Roosevelt în, Statele-Unite, a pus în lucru unul din cele mai îndrăsnețe proecte de construire de locuințe ieftine și higienice pentru lucrători.

Și aceeași atenție se dă acolo nevoei de recreație și agrement.

De altfel, sub o formă sau alta, conducătorii din toate statele sunt preocupați de a da o cât mai mare amploare realizărilor în favoarea claselor muncitorești, în deosebi în ce privește asigurarea unei bune locuințe și întrebuințarea cât mai cu folos și mai plăcut a timpului liber.

România nu va întârzia, desigur, să se încoloneze și ea în rândul statelor cu grije față de populația lor muncitorească. Numai că, muncitorimea noastră fiind în proporție de 80 la sută țărănească, principalele sforțări trebuesc concentrate în direcția ridicării acestei pături la o condiție de viață și de cultură,de care să putem fi mândri.

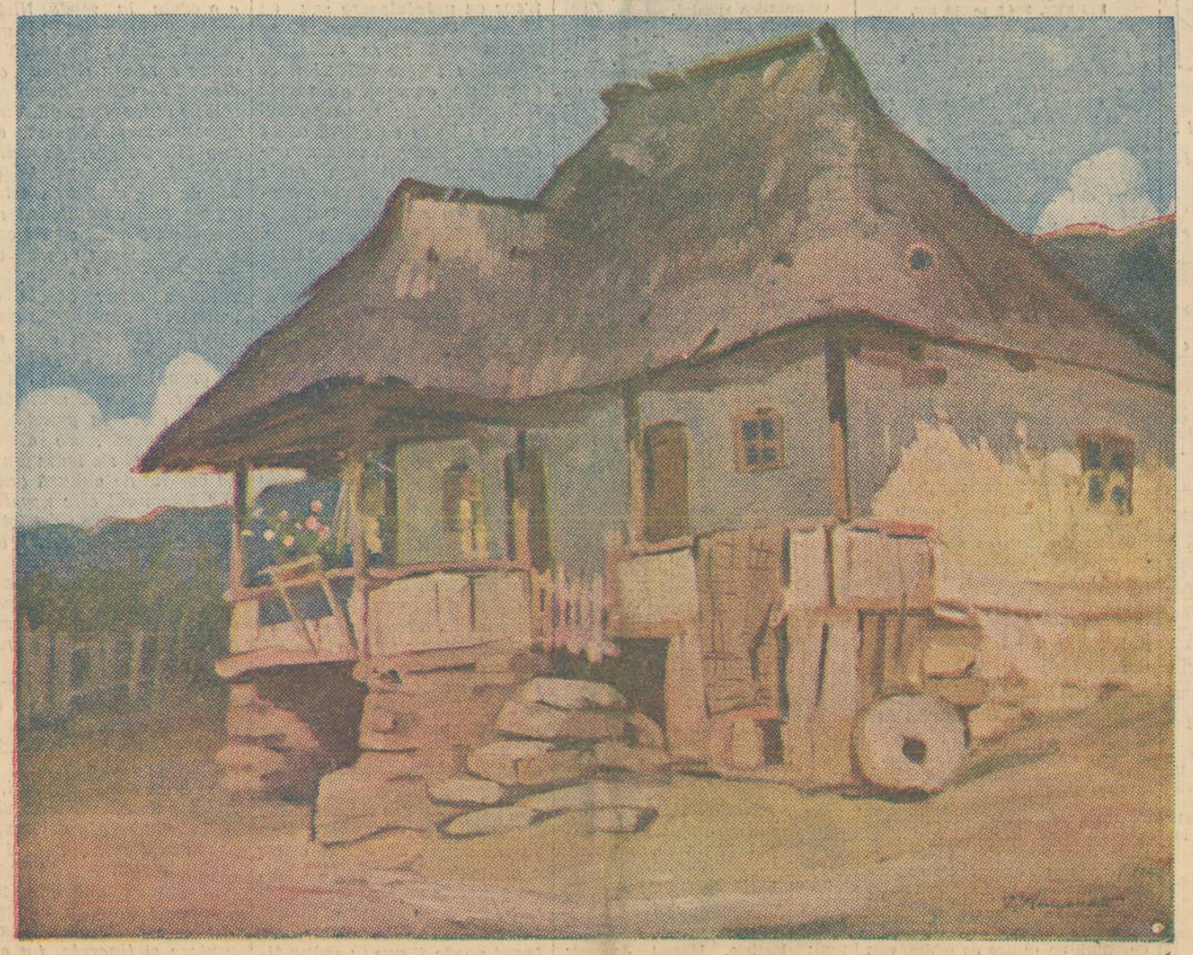

— T. ROMANAȚI —

CASĂ ȚĂRĂNEASCĂ

Limba noastră

Ce trebue să mai facă profesorii

O Carte de citire, spune Eminescu, „ar trebui să fie un obiect de îngrijire națională, ca și textul Bibliei".

Ea să cuprindă „nu numai istorioare morale", ci și „biografia lui Matei Basarab,... biografia lui Ștefan Vodă,... descrieri etnografice ale poporului nostru, bucăți de literatură populară și arte, balade culese de Alecsandri sau poesii de ale lui, fabule de ale lui Donici, pasagii din Bălcescu. în sfârșit o sumă de elemente caracteristice numai poporului nostru". „Agronomie câtă poftiți". Dar limba, „limba română, cu toată comoara ei de locuțiuni, de proverbe, cu legătura ei de forme și gingășia de simțiri... rămâne limbă,... *organul prin care neamul își cunoaște ființa sa proprie, organul prin care acest neam moștenește avutul intelectual și istoric al strămoșilor.* Copilul nu învață numai a vorbi corect. El învață *a gândi și a simți românește". Să lipsească din Cărțile de citire „oameni ce scriu... cu termeni franțuziți, în loc de românește".*

Așa credea Eminescu.

Dacă deschizi, astăzi, o Carte de citire aproape la fiecare pagină rămâi uimit, nu-ți vine să crezi, și te întrebi: ce caută bucata asta aci? Ce caută scriitorul acesta? Biografia lui Ștefan Vodă nu o găsești. Dai însă peste a domnului E. Lovinescu. Donici, Alexandrescu, Alecsandri chiar ori lipsesc, ori se vorbește de ei în câteva rânduri. In schimb, se răsfață în aceste cărți ale copiilor cu sufletul lor neprihănit, „scriitori" cari nu au gândire curată răscolesc simțirea josnică și scriu într'o rușinoasă limbă amestecată „oameni cari scriu cu termeni franțuziți, în loc de românește".

O Carte de citire trebue să fie o *Crestomatie,* — învățătură folositoare și de bună cuviință. Cartea asta să o facă profesorii de română. Sunt în stare?

La Congresul lor s'a vorbit de libertatea de creație: „Nu vrem să se creadă că profesorii de română, au spus ei, se ridică împotriva libertății de creație".

Nu e nici o legătură între josnicie și creația literară. Profesorii sunt dascăli, — *învățători,* — în înțelesul cel mai înalt al cuvântului, nu critici literari. Nu sunt chemați să dea îndrumări scriitorilor. Ei sunt chemați să aibă grija, toată grija, *să nu lase să se strecoare în cartea școlarului scriitorii proști, și pocitori ai limbii.*

Trebuie să iasă din capul profesorilor că limba noastră e „primitivă" (profesor Pompiliu Constantinescu), „ciobănească" (profesor E. Lovinescu), că „rafinarea și diferențiarea sentimentelor" pe care de acum încolo neamul nostru le-ar aștepta dela „interdependența dintre popoare cer noui cuvinte ca să le exprime, — de aci legitimarea neologismelor". (profesor Măruță, Craiova).

Să iasă din capul profesorilor că trebue să primim bazaconiile și greșelile tuturor neisprăviților, fiindcă aceea ce astăzi „este sau ți se pare necorect mâine poate deveni regulă generală". (Iorgu Iordan, decanul facultății de litere din Iași).

Să piară și învățătura că „antineologismul" purcede „dintr'un îngust conservatism... care în orice inovație vede o periclitare a trecutului și... confundă *băstinășismul* (!) cu *naționalismul* (!), ca și când nouile elemente, *indispensabile* oricărei evoluții firești n'ar putea *deveni* naționale". (Leca Morariu, decanul facultății de litere din Cernăuți).

Da, da. *„Devin"* naționale. Dar pe măsură ce neologismele se fac naționale, *în aceeaș măsură poporul își pierde naționalitatea.* Poporul care își schimbă limba se face ALT popor. Când Latinii din Italia și-au stricat limba și au amestecat-o, s'au făcut *Italieni.* Cei din Galia, *Francezi.*

Să se facă și la noi o carte despre *Frumusețea și bogăția limbii române,* în care să se arate „toată comoara ei de locuțiuni, de proverbe, bogăția ei de forme și gingășia de simțiri".

Așa e menirea profesorului de română. Avem mii de profesori secundari. Care din ei poate să facă această carte? Cunosc pe unul. Știe pe de rost, și e îndrăgostit de ea, toată literatura noastră populară. E poetul-profesor de română I. U. Soricu. Se înhamă la lucru?

Avem la cele patru universități atâția profesori, agregați, conferențiari, asistenți de istoria literaturii române vechi, de istoria literaturii moderne și folklor, de folklor romanic, de estetică, de filologie română. Care din ei e în stare să facă această lucrare?

Și avem atâția literați cu ediții definitive, cu premii academice, cu premii naționale, pentru proză, pentru poesie. Care din ei e în stare să scrie o carte despre *frumusețea și bogăția limbii române?*

T. PISANI

LUNA CĂRȚII

Cartea clasică

de N. I. HERESCU
Profesor la Universitatea din București

Vremea noastră, din păcate, e o vreme grăbită. Oamenii nu mai au timp... De la triumful vitezei, obținut prin minunile tehnice la care asistăm uluiți de câteva decenii, așteptam să se scurteze spațiul și să se mărească timpul. In realitate, și spațiu și timp sunt pe cale de a dispărea din viața modernă. Iar oamenii nu-și dau încă seama că nimic bun nu se face fără timp și că o viață din care a dispărut răgazul de a medita asupra vieții își pierde farmecul ei cel mai de preț.

Ce interes să mai prezinte cartea clasică într'o astfel de lume, în care domnește tiranic trecătorul astăzi, în pofida lui ieri *și în dauna lui* mâine? *Oameni grăbiți, contemporanii socotesc că e zadarnic să mai caute răspuns la eternele întrebări, în forme de gândire și de viață peste care s'au așternut două sau trei milenii*

Din fericire pentru umanitate, au fost odată și oameni mai puțin grăbiți. Când Goethe reflecta la o existență ca a Romei, care a trecut de mult de două mii de ani, se simțea devenind „contemporan cu decretele destinului". Dar era o vreme când lumea mai cugeta încă la destinele omenirii.

(Continuare in pag. 2-a)

Convorbirile anglo-italiene

Lordul Perth, ambasadorul englez la Roma

Dramă sentimentală la Lugoj

Lugoj, 4 Iulie

In str. Timișoarei 48, din localitatt, la proprietarul Flurilă Rusu, locuește pensionarul Cunstar Mihai.

Din cauza geloziei, Cunstar Mihai a dat soției proprietarului 3 lovituri de cuțit în abdomen, după care faptă, a fugit și s'a incuiat în camera sa, unde și-a înfipt un cuțit mare în gât.

Sosind poliția și forțând ușa, l-au găsit aproapt în nesimțire.

Ambii eroi au fost transportați cu salvarea la spital, dar nu sunt speranțt că vor scăpa cu viață.

Consiliul de miniștri de Marți

Problema speculei a preocupat din nou pe titularii departamentelor

La palatul Patriarhiei s'a ținut Marți după amiază un nou consiliu de miniștri, sub președinția I. P. S. S. Miron, Patriarhul României și președintele consiliului de miniștri.

D. prof. Ionescu-Sisești, ministrul agriculturii și domeniilor, a făcut o expunere asupra proectului de decret-lege, întocmit la departamentul d-sale, cu privire la delimitarea părții statului din islazurile comunale aparținând Dobrogei Vechi — județele Tulcea și Constanța — proect care ar urma să modifice legea din 27 Martie 1916.

D. Mihail Ghelmegeanu ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor, a expus principiile proectului de lege întocmit de d-sa, care va reglementa purtarea titlului de inginer, exercitarea profesiunii și înființarea colegiului inginerilor.

Cererea d-lui g-ral Paul Teodorescu, de a se mări numărul orelor de lucru la departamentul aerului și marinei, spre a se ajunge la cele 42 ore prevăzute de statutul funcționarilor publici, a fost însușită și de ceilalți titulari de departamente, astfel că orariul de vară a fost modificat pentru a fi pus în concordanță cu necesitățile serviciilor ministerelor.

REPRIMAREA SPECULEI

D. Armand Călinescu, ministrul internelor, a arătat apoi rezultatele obținute în urma discuțiunilor ce le-a avut cu primarii Capitalei, cu brutarii, măcelarii, restauratorii și producătorii de legume — în privința aplicării măsurii hotărîrii luată de guvern de a se reprima specula.

Primarii Capitalei i-au arătat d-lui ministru de interne dificultățile ce le întâmpnă în acțiunea pe care o duc pentru efectuarea vieții.

Măcelarii i s'au plâns că transportul vitelor pe c. f. r. se face în mod păgubitor pentru ei, întru cât se produc întârzieri cari atrag după sine moartea atâtor vite.

Pe de altă parte s'a ajuns la o constatare în ce privește zarzavaturile și care arată dorința de speculă a negustorilor respectivi: cantități mari de zarzavaturi se aruncă în Dâmbovița, numai și numai pentru a se menține prețul cât mai ridicat.

In urma acestei expuneri, consiliul a verificat hotărîrile luate în cursul dimineții la ministerul de interne, în urma discuțiunilor pe cari le-a avut d. Armand Călinescu.

Astfel, pâinea integrală se va vinde cu 6 lei, la greutatea și calitatea în vigoare astăzi.

Carnea se va vinde cu 28 lei I-a și cu 23 lei cea de a II-a categorie, iar carnea de bivol cu 20 lei kg.

In vederea înlesnirii aplicării acestor prețuri, carnea va fi tăiată 50 la sută din calitatea I-a și 50 la sută din calitatea II-a. Măcelarii cari nu vor avea spre vânzare carne din calitatea II-a, vor fi obligați să vândă carne de calitatea I-a, însă cu prețul celei cerute.

In ce privește zarzavaturile s'a admis principiul pieților volante pe sectoare, desființându-se totodată piața dela Roná.

Un comunicat al ministerului justiției

Ministerul justiției ne trimite următorul comunicat:

Ministerul justiției, sesizat că unii funcționari superiori ai regiilor de stat sabotează aplicarea noulor legiuiri ale guvernului, a trimis o adresă parchetului tribunalului Ilfov, prin care cere anchetarea cazurilor indicând și numele acestor funcționari.

In cursul acestei săptămâni, funcționarii vinovați vor fi cercetați la parchet.

Un personaj cu rol de mâna întâia...

Sir Roger Keyes, amiralul flotei britanice

SCRISORI DIN ROMA

Problema pâinii

de N. de ALDISIO

Roma, Iunie

Autarhia economică inaugurată în Italia, în epoca sancțiunilor și simțitor întărită de atunci, pune o problemă foarte interesantă în toate domeniile. Se vorbește totdeauna de autarhia industrială, dar se lasă adesea de oparte o problemă esențială: aceea a alimentării. Nu ne vine, firește, în gând să socotim că acest aspect al chestiunii preocupă Italia căci în general toată lumea a rămas cu convingerea că Italia e o țară agricolă. Ar putea deci produce mirare aflându-se că înainte de război, producția grâului în Italia era de aproximativ 50 milioane chintale pe an, în vreme ce importul din străinătate se ridica până la 27 milioane de chintale.

Dacă această stare de lucruri ar fi dăinuit, Italia ar trebui să susțină acum o cheltuială anuală de aproximativ 2 miliarde de lire ca să cumpere grâu din străinătate. Guvernul fascist a început de multă vreme o vastă propagandă în favoarea culturii grâului indigen și se dă o mare importanță „bătăliei grâului", așa cum i se spune la noi. Rezultatele la care s'a ajuns sunt de pe acum remarcabile, de vreme ce, de vreo doi ani, media recoltei anuale a oscilat între 70 și 75 milioane chintale.

Așa a fost cazul în 1937. Am avut totuși o surpriză în sensul că condițiile atmosferice n'au fost

(Continuare in pag. 2-a)

SCENĂ DIN TRAGEDIA CHINO-JAPONEZĂ

Pe un drum desfundat al Chinei Centrale, un convoi japonez motorizat însoțește un tren de luptă al infanteriei

Spre țelul dorit

de EM. HAGI MOSCO

Fără îndoială că nu toți au cetit dispozițiile noului Cod penal, căci numai așa se poate tălmăci de ce se dăinuește în rele, în deosebi, în furtișagurile funcționărești. Ar mai fi poate și altă pricină, anume siguranța ușurinței de strecurare printre articolele pomenitului cod, dar...

Nu este vorba de cei afară din lege, hârșiți în jafuri și potlogării, recidiviști înrăiți cari măcar au tristul curaj să înfrunte cu îndrăzneală primejdia pușcăriei, uneori chiar a vieții. Este vorba de acei cu răspundere cari cu o seninătate uimitoare săvârșesc pe tăcute, furtișagurile în paguba celor mulți, la adăpostul slujbelor legale în care se află. De cei dintâi te poți mai ușor apăra decât de cei din urmă.

Sănătoasele pe neașteptate preumblări ale Suveranului, de acum câteva luni, băgaseră groaza în gospodăriile care se administrau după vechiul obicei al pământului — singurul caz când datina este păstrată până și de încrezuții noui născuți de după războiul cel mare, disprețuitori ai trecutului pe temelia căruia trăesc. Proaste și necinstite gospodării se iveau ca prin farmec și autoritățile erau „sezisate" cercetând fraudele cari până atunci erau necunoscute controlului.

Și totuși, nu este aproape zi dela Dumnezeu, să nu aflăm despre hoții sau *fraude,* cum li se spune mai arătos. Alaltăeri, administrația financiară Buzău, primăria

(Continuare în pag. 2-a)

Parisul se pregătește ca să primească pe Suveranii Angliei

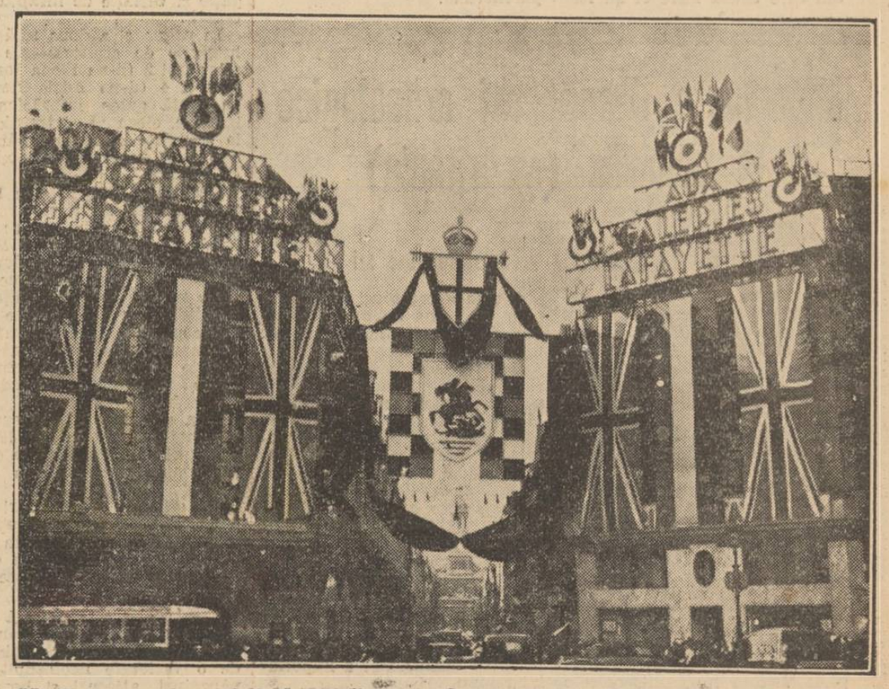

Marile magazine își decorează vitrinele și ferestrele cu steaguri engleze